

JĘZYK POLSKI

Klasa siódma

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 1) Rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; wymienia cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów;
- 2) przypisuje utwór literacki do właściwego rodzaju literackiego;
- 3) rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, dramat, komedia, fraszka, hymn, sonet, pieśń, tren, ballada – i wymienia ich podstawowe cechy;
- 4) wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), monolog, dialog;
- 5) rozpoznaje w tekście literackim: symbol, alegorię, eufemizm, neologizm, zdrobnienie, zgrubienie i określa ich funkcje;
- 6) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną;
- 7) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- 8) określa znaczenia symboliczne w tekstach kultury;
- 9) wykorzystuje w objaśnianiu sensów tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
- 10) dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

2. Czytanie tekstów kultury. Uczeń:

- 1) nazywa elementy i interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
- 2) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

- 1) rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, rodzinę wyrazów, podstawę słowotwórczą, rdzeń i formant w wyrazach pochodnych; wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu;
- 2) zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy;
- 3) rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
- 4) rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone;

- 5) odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- 1) rozumie znaczenie homonimów;
- 2) wyróżnia środowiskowe odmiany języka.

3. Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń wie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;
- 2) poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI.

1. Retoryka i stylistyka praktyczna. Uczeń:

- 1) funkcjonalnie wykorzystuje retoryczne środki językowe oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- 2) tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych;
- 3) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
- 4) rozróżnia i wskazuje środki perswazji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka;
- 2) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, np. skraca, streszcza, rozbudowuje.

IV. SAMOKSZTAŁCENIE. UCZEŃ:

- 1) odróżnia informacje o faktach od opinii;
- 2) rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
- 3) stosuje zasady higieny pracy umysłowej.